

Vlada Crne Gore

**PREGOVARAČKA POZICIJA CRNE GORE
ZA MEĐUVLADINU KONFERENCIJU O PRISTUPANJU CRNE GORE
EVROPSKOJ UNIJI
ZA POGLAVLJE 10 - INFORMATIČKO DRUŠTVO I MEDIJI**

Podgorica, 10. oktobra 2013.

I SAŽETAK PREGOVARAČKE POZICIJE

Crna Gora prihvata pravnu tekovinu Evropske unije (EU) obuhvaćenu poglavljem Informatičko društvo i mediji koja je na snazi 21. I 2013. i do trenutka pristupanja ne očekuje poteškoće u sprovođenju pravne tekovine EU u okviru ovog poglavlja. .

Crna Gora ne traži trajna izuzeća niti prelazna razdoblja za sprovođenje pravne tekovine EU u okviru ovog poglavlja.

II ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

Crna Gora će kontinuirano raditi na poboljšanju mogućnosti širokopojasnog pristupa velikim brzinama, saglasno Strategiji razvoja informacionog društva za period 2012. do 2016, usvojenoj decembra 2011, a u skladu s ciljevima definisanim Digitalnom agendom za Evropu. Strategijom je predviđeno da se poboljša mogućnost širokopojasnog pristupa, odnosno pristupa velikim brzinama tako što će se osigurati simetričan i garantovan širokopojasni pristup od najmanje 10 Mbps za 50% populacije do 2014, a 10 Mbps za 100% populacije i 30 Mbps za 50% populacije do 2016. Strategijom je predviđeno i postizanje masovnog prihvatanja informaciono – komunikacijskih tehnologija (ICT-a) i Interneta i to na nivou od 70% korišćenja interneta do 2014. i 80% do 2016.

Strategijom razvoja informacionog društva su obuhvaćene strategije elektronskih komunikacija i širokopojasnog pristupa.

Crna Gora je u julu 2013. delegirala predstavnika za učešće u radu Radne grupe za Digitalnu agendu za Evropu.

II.a. Elektronske komunikacije i informaciono-komunikacione tehnologije (ICT)

Zakonodavni okvir

Temeljni zakon u području elektronskih komunikacija je Zakon o elektronskim komunikacijama koji je donijet 30. VII 2013. Ovim zakonom se uređuje način upravljanja i korištenja elektronskih komunikacionih mreža, uslovi i način obavljanja djelatnosti u oblasti elektronskih komunikacija, kao i druga pitanja od značaja za elektronske komunikacije. Zakonom o elektronskim komunikacijama se uvode suštinske izmjene koje pojednostavljaju regulaciju i pospješuju dalju liberalizaciju tržišta elektronskih komunikacija, propisuju veću nezavisnost regulatora i unapređuju oblast zaštite korisnika i povjerljivosti i tajnosti njihovih podataka u elektronskim komunikacijama. Zakon, između ostalog, propisuje da

nadležnost kod imenovanja i razrješenja Savjeta Agencije za elektronske komunikacije (EKIP) i poštansku djelatnost prelazi u potpunosti s izvršne vlasti na zakonodavnu vlast – Parlament. Nadalje, isključuje se nadležnost Ministarstva u vršenju nadzora nad Agencijom imajući u vidu nezavisnost Agencije. Ministarstvo više nije drugostepeni organ u postupku izjavljivanja žalbi na odluke Agencije. Zakonom je definisano uvođenje kvaliteta usluga i odgovornosti operatora za pružanje usluge. Posebno je akcentovano pitanje zaštite potrošača kroz odredbe koje se tiču obračuna pruženih usluga.

Zakonom o elektronskim komunikacijama je propisano da upravljanje radio frekvencijskim (RF) spektrom obuhvata planiranje, dodjelu, koordinaciju, monitoring i kontrolu korišćenja RF spektra. RF spektrom upravlja EKIP u skladu s međunarodnim sporazumima i ovim Zakonom. Vlada donosi Plan namjene radio-frekvencijskog spektra koji priprema EKIP, a kojim se utvrđuje namjena RF opsega za pojedine radiokomunikacione službe. EKIP, po sprovedenom postupku javnih konsultacija, donosi Plan raspodjele radio-frekvencija kojim se utvrđuje podjela opsega na radio-frekvencijske kanale, bliži uslovi, način korišćenja i način dodjele radio-frekvencija jednoj ili više određenih radiokomunikacionih službi. Fizička i pravna lica radio-frekvencije mogu koristiti na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, koje izdaje EKIP. Izuzetno od ovog, postoje radio-frekvencije koje se mogu koristiti bez odobrenja i uslovi pod kojima se te radio-frekvencije mogu koristiti shodno pravilniku kog donosi MIDT. Agencija vodi registar odobrenih radio-frekvencija, vrši kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra.

Zakon o elektronskim komunikacijama je donijet radi usaglašavanja s pravnom tekovinom EU, što se ogleda u transponovanju sljedećih direktiva i regulativa EU: Direktiva 2002/21/EC o zajedničkom regulatornom okviru za elektronske komunikacione mreže i usluge (Okvirna direktiva); Direktiva 2002/20/EC o izdavanju odobrenja za elektronske mreže i usluge (Direktiva o odobrenjima); Direktiva 2002/19/EC o pristupu i interkonekciji elektronskih mreža i povezane opreme (Direktiva o pristupu); Direktiva 2002/22/EC o univerzalnom servisu i pravima korisnika u vezi s mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnom servisu); Direktiva 2002/58/EC koja se bavi obradom ličnih podataka i zaštitom privatnosti u sektoru elektronskih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektronskim komunikacijama); Direktiva 2002/77/EC o konkurenciji na tržištu elektronskih mreža i usluga (Direktiva o privatnosti); Odluka o radio-spektru (676/2002/EC); Odluka o radio-spektru (243/2012/EC); Direktiva 2006/24/EC o zadržavanju podataka (obuhvaćeno poglavljem 24 Pravda, sloboda i bezbjednost); Direktiva 2009/140/EC (Direktiva bolje regulacije); Direktiva 2009/136/EC (Direktiva o pravima građana); Direktiva 98/84/EC o pravnoj zaštiti usluga koje se baziraju na uslovnom pristupu i usluga koje pružaju uslovni pristup; Regulativa (EZ) br. 1211/2009 kojom se uređuje uspostavljanje evropskog regulatornog tijela BEREC, „Regulativa o BEREC-u“.

Institucionalni okvir i administrativni kapaciteti

Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije (MIDT) je organ državne uprave koji se, u okviru svojih nadležnosti, bavi i pitanjima elektronskih komunikacija i radio spektra. Ova oblast je u resoru Direktorata za elektronske komunikacije, poštansku djelatnost i radio spektar. U Direktoratu je zaposleno 10 službenika, od kojih se, prema sistematizaciji Ministarstva, pitanjima iz oblasti elektronskih komunikacija bavi 6 službenika.

Crna Gora je član Međunarodne telekomunikacione unije (ITU), a predstavnici MIDT-a učestvuju u radu radnih tijela i studijskih grupa ove organizacije.

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (EKIP) je regulatorni organ koji reguliše tržište elektronskih komunikacija i funkcionalno je nezavisna od pravnih i fizičkih lica koja obezbjeđuju elektronske komunikacione mreže, opremu ili usluge.

U EKIP-u ima 65 zaposlenih. Aktivnosti iz oblasti elektronskih komunikacija i informacionih tehnologija su pokrivena posebnim organizacionim jedinicama: Sektor za pravne poslove, Sektor za ekonomske poslove, Sektor za elektronske mreže i servise, Sektor za radiokomunikacije, Odjeljenje za opšte poslove i Odsjek za nadzor. U okviru Sektora za pravne poslove su Odsjek za regulativu i rješavanje sporova i Odsjek za zaštitu korisnika. U Sektoru za ekonomske poslove su Odsjek za analizu relevantnih tržišta i Odsjek za ekonomske aspekte regulacije tržišta. Odsjek za informacione tehnologije je dio Odjeljenja za opšte poslove.

Predstavnici EKIP-a od septembra 2011. učestvuju u radu upravnih i radnih tijela u okviru Organa evropskih regulatora za elektronske komunikacije - BEREC i u okviru ITU-a, u svojstvu posmatrača.

II.b. Usluge informatičkog društva

Zakonodavni okvir

Sistem elektronskog poslovanja u Crnoj Gori je uređen:

- Zakonom o elektronskom potpisu (Sl. list RCG br: 55/03, 31/05 i Sl. list CG br: 41/10) kojim se uređuje upotreba elektronskog potpisa u pravnom prometu, upravnim, sudskim i drugim postupcima, kao i prava, obaveze i odgovornosti pravnih i fizičkih lica u vezi s elektronskim certifikatima i podzakonskim aktima koji su donijeti na osnovu Zakona o elektronskom potpisu;
- Zakonom o elektronskoj trgovini (Sl. list RCG br: 80/04 i Sl. list CG br: 41/10) koji uređuje pružanje usluga na razdaljinu, uz naknadu, putem elektronske

opreme za obradu i skladištenje podataka na lični zahtjev korisnika, odgovornost davalaca usluga informatičkog društva i pravila u vezi sa zaključivanjem ugovora u elektronskoj formi;

- Zakonom o elektronskom dokumentu („Sl.list CG“, br. 5/08) koji uređuje način upotrebe elektronskog dokumenta u pravnom prometu, upravnim, sudskim i drugim postupcima, kao i prava, obaveze i odgovornosti privrednih društava, preduzetnika, pravnih i fizičkih lica, državnih organa, organa državne uprave, organa jedinica lokalne samouprave i organa i organizacija koje vrše javna ovlašćenja u vezi s elektronskim dokumentom;
- Zakonom o informacionoj bezbjednosti („Sl.list CG“, br. 14/10) koji uređuje primjenu mjera i standarda informacione bezbjednosti, kao i podzakonskim aktima koji su donijeti za oblast informacione bezbjednosti.

Direktiva 98/84 Evropskog parlamenta i Savjeta o pravnoj zaštiti usluga koje se baziraju na uslovnom pristupu i usluga koje pružaju uslovni pristup je transponovana u Zakon o elektronskim medijima („Sl. list CG“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 6/13) u dijelu koji se odnosi na usluge radija i televizije, dok su usluge informatičkog društva obuhvaćene novim Zakonom o elektronskim komunikacijama. Zakonom o elektronskim komunikacijama uslovni pristup predstavlja bilo koju tehničku mjeru koja omogućava pristup zaštićenoj usluzi.

Zakon o elektronskom potpisu je usaglašen s direktivom 1999/93 Evropskog parlamenta i Savjeta zajedničkog okvira za elektronski potpis. U toku su izmjene Zakona o elektronskoj trgovini u cilju usklađivanja s Direktivom 2000/31 Evropskog parlamenta i Savjeta o pojedinim pravnim aspektima usluga informatičkog društva, posebno elektronske trgovine, na unutrašnjem tržištu.

Strategijski pristup razvoju informatičkog društva u Crnoj Gori je prepoznat 2003. kada je donijeta Strategija razvoja informacionog društva za period 2003-2007. Nakon Strategije razvoja informacionog društva u Crnoj Gori za period 2009. do 2013, u decembru 2011. donijeta je Strategija razvoja informacionog društva 2012-2016. Bitni strateški dokumenti, donijeti u prethodnom periodu, su i Program informacione bezbjednosti, Strategija uspostavljanja certifikacionog tijela u Crnoj Gori, Strategija korišćenja „Open source“ tehnologija, Nacionalni program informacione bezbjednosti, kao i Nacionalni okvir interoperabilnosti.

Vlada je 2009. usvojila Strategiju uspostavljanja certifikacionog tijela u Crnoj Gori. U Crnoj Gori su uspostavljena dva certifikaciona tijela GOV CA (certifikaciono tijelo za državne organe i organe uprave) i Pošta CA (certifikaciono tijelo na nacionalnom

nivou). Pošta CG-CA izdaje kvalifikovane certifikate fizičkim i pravnim licima koji ih koriste kod korišćenja javnih usluga države Crne Gore.

Vlada Crne Gore je decembra 2011. usvojila Nacionalni okvir interoperabilnosti, strateški dokument javne uprave za uspostavljanje interoperabilnosti, definisala pravila i način uspostavljanja interoperabilnosti u Crnoj Gori.

Institucionalni okvir i administrativna sposobnost

Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije (MIDT) priprema predloge zakona i drugih propisa u oblasti informatičkog društva; upravlja i koordinira projektima u području informatičkog društva za potrebe državnih organa. U MIDT-u se radi na uspostavljanju tehnološke i sigurnosne informatičke infrastrukture u državnim tijelima i obavljanju objedinjene nabavke informatičkih resursa i internet servisa za državne organe. MIDT analizira stanje i resurse potrebne za razvoj elektronske uprave, kao i planiranje ukupne arhitekture sistema elektronske uprave. U MIDT-u se vode Centralni birački popis i Centralni registar stanovništva, kao i politike upravljanja Internet domenom u skladu s međunarodnim standardima. Predlažu se i provode mjere za promovisanje i podsticanje istraživanja u oblasti informatičkog društva i vode drugi poslovi koji su određeni kao nadležnost Ministarstva.

Organizacione jedinice u MIDT-u u čijoj su nadležnosti usluge informatičkog društva su **Direktorat za informatičku infrastrukturu** u kome je zaposleno 20 službenika, **Direktorat za razvoj elektronske uprave** u kome je zaposleno 9 službenika i Odjeljenje za elektronske registre koje ima 5 zaposlenih.

Od formiranja CIRT-a (Kompjuterski tim za reagovanje u incidentnim situacijama) koji se bavi informacionom bezbjednošću, kada je bilo zaposleno 3 službenika, administrativni kapacitet CIRT-a je ojačan za još jednog zaposlenog. CIRT je član sljedećih međunarodnih institucija koje su relevantne na polju informacione bezbjednosti: **FIRST, TRUSTED Introducer** (TERENA, TF-CSIRT), **ITU-IMPACT** koalicija. Članstvom u ovim organizacijama CIRT ostvaruje vezu s drugim CERT/CIRT timovima iz cijelog svijeta.

U okviru IPA 2010 programa, realizovan je projekat "Jačanje administrativnih kapaciteta u informacionom društvu" u cilju povećanja kvaliteta usluga informatičkog društva, kao i povećanja korišćenja interneta i on-line usluga. Projekat se sastojao od 4 komponente i to: *Jačanje pravnog okvira informacionog društva; Podizanje nivoa svijesti o uslugama informacionog društva među relevantnim akterima; Okvir i standardi za definisanje usluga elektronske vlade i Jačanje kapaciteta infrastrukture i procedure okvira interoperabilnosti.* Osnovne aktivnosti su bile usmjerene na jačanje administrativnih kapaciteta MIDT-a, kroz radionice,

obuke, studijske posjete i sl, a takođe je izrađeno niz dokumenata i smjernica za dalji razvoj informatičkog društva.

Započeta je realizacija projekta IPA 2011 „Uvođenje ECDL standarda u Crnoj Gori“ u decembru 2012. Svrha projekta je jačanje administrativnih kapaciteta u oblasti ICT-a i to kroz obuku državnih službenika i nastavnog osoblja po standardu ECDL-a. Projektom je planirana obuka za 3500 državnih službenika i nastavnog osoblja. Formirana su dva testna centra u Vladi Crne Gore: u Upravi za kadrove i u Ispitnom centru, u junu 2013.

II.c. Audiovizuelna politika

Zakonodavni okvir

Okosnicu zakonodavnog okvira koji se odnosi na audiovizuelne medijske usluge čine: Zakon o medijima („Sl. list RCG“, br. 51/02, 62/02, „Sl. list CG“, 46/10, 73/10, 40/11), Zakon o elektronskim medijima („Sl. list CG“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 6/13), Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o prekograničnoj televiziji („Sl. list CG“, br. 01/08), Zakon o digitalnoj radio-difuziji („Sl. list CG“, br. 34/11, 31/12), Zakon o ratifikaciji Konvencije o zaštiti i promociji raznolikosti kulturnog izražavanja („Sl. list CG“, br. 03/08). Zakon o elektronskim medijima je u najvećoj mjeri usklađen s Direktivom 2010/13/EU Evropskog parlamenta i Savjeta EU o audiovizuelnim medijskim uslugama. Zakon o javnim radio-difuznim servisima Crne Gore („Sl. list CG“, br. 79/08, 45/12) uređuje prava i obaveze nacionalnog javnog emitera, Radio i televizije Crne Gore (RTCG), imenovanje, razrješenje i nadležnosti Savjeta RTCG-a i direktora RTCG-a, strukturu izvora finansiranja, garancije njegove programske i finansijske nezavisnosti. Ovaj zakon je usaglašen s Preporukom R (96) 10 Komiteta ministara Savjeta Evrope državama članicama o garantovanju nezavisnosti javnog radiodifuznog servisa, Deklaracijom Komiteta ministara Savjeta Evrope o garantovanju nezavisnosti javnog radio difuznog servisa u državama članicama i s drugim relevantnim međunarodnim dokumentima u oblasti medija.

Zakonodavni okvir Crne Gore na području filmskog nasljeđa je usaglašen s pravnom tekovinom EU. Oblast filmskog nasljeđa čine: Zakon o kulturi („Sl. list CG“, br. 49/08, 16/11, 40/11, 38/12), Zakon o kinematografiji („Sl. list CG“, br. 14/08, 40/10, 40/11), Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o zaštiti audiovizuelne baštine („Sl. list CG“, br. 14/11), Zakon o zaštiti kulturnih dobara („Sl. list CG“, br. 49/10, 40/11), Zakon o arhivskoj djelatnosti („Sl. list CG“, br. 49/10, 40/11) i Zakon o autorskom i srodnim pravima („Sl. list CG“, br. 37/11).

Institucionalni okvir i administrativna sposobnost

Ministarstvo kulture je organ državne uprave koji u okviru svojih nadležnosti priprema tekstove medijskih zakona i daje stručno mišljenje o sprovođenju zakona. Ove poslove sprovodi **Direktorat za medije** u kojem je zaposleno 5 službenika.

Crnogorska kinoteka je posebna javna ustanova u čijoj su nadležnosti zaštita, prikupljanje i valorizacija filmskog nasljeđa. Nadzor nad Kinotekom vrši Ministarstvo kulture.

Agencija za elektronske medije je 2003. formirana kao nezavisni regulatorni organ za oblast audiovizuelnih medijskih usluga s ovlašćenjima u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima. Ona djeluje u interesu javnosti i funkcionalno je nezavisna od bilo kog državnog organa i od svih pravnih i fizičkih lica koja se bave djelatnošću proizvodnje i emitovanja radijskih i televizijskih programa ili pružanja drugih AVM usluga. U okviru svojih nadležnosti Agencija: predlaže program razvoja sektora AVM usluga; izdaje odobrenja za pružanje AVM usluga; utvrđuje visinu naknada za izdavanje i korištenje odobrenja za pružanje AVM usluga; vodi registre pružalaca AVM usluga i elektronskih publikacija; odlučuje o prigovorima fizičkih i pravnih lica u vezi s radom pružalaca AVM usluga, vrši nadzor nad primjenom Zakona o elektronskim medijima i donosi i sprovodi podzakonske akte za sprovođenje ovog zakona. Agencija za elektronske medije ima 20 zaposlenih. Organi Agencije su Savjet Agencije (imenuje ga i razrješava Skupština Crne Gore) i direktor Agencije (imenuje ga i razrješava Savjet Agencije).

Propisana su jasna pravila za prevenciju i sprečavanje sukoba interesa članova Savjeta, Zakonom o elektronskim medijima (član 17), Statutom Agencije (čl. 40 i 41), Poslovnikom o radu Savjeta Agencije (čl. 4, 9 i 10) i Kodeksom ponašanja u Agenciji za elektronske medije.

Agencija je sredinom 2013. nabavkom hardverskih i softverskih rješenja unaprijedila tehničke kapacitete za monitoring programa tako da je sada u mogućnosti da u kontinuitetu vrši monitoring svih TV programa na teritoriji Crne Gore kao i najveći broj radio programa.

Javni radio-difuzni servisi Crne Gore su Radio Crne Gore i Televizija Crne Gore.

Zakonom o javnim radio difuznim servisima ("Sl. list Crne Gore, br. 79/08, 45/12) definisana je osnovna djelatnost **Radio televizije Crne Gore** (RTCG) koja se ostvaruje proizvodnjom i emitovanjem dva programa Radija Crne Gore, dva programa Televizije Crne Gore, kao i uz prenos i emitovanje programa RTCG pod nazivom Parlamentarna Televizija. Ovim zakonom su definisani i unutrašnja organizacija, rukovođenje, odlučivanje, programska orijentacija, finansiranje i druga pitanje vezana za funkcionisanje RTCG.

Osnivač RTCG-a je država. Savjet RTCG-a vrši prava osnivača u skladu sa Zakonom o javnim radio-difuznim servisima Crne Gore. Savjet RTCG-a zastupa interese javnosti i nezavistan je od državnih organa i svih organizacija koje se bave djelatnošću proizvodnje i emitovanja radijskih i televizijskih programa ili s njom povezanim djelatnostima i aktivnostima (reklamiranje, telekomunikacije i drugo). Savjet RTCG imenuje i razrješava Skupština Crne Gore. Članom 26 Zakona o javnim radio-difuznim servisima Crne Gore su propisana jasna pravila za prevenciju i sprečavanje sukoba interesa članova Savjeta.

RTCG je u julu 2011. usvojila Strategiju razvoja RTCG za period od 2011-2015, čija je implementacija u toku. Strateški ciljevi RTCG-a navedeni u ovom dokumentu su: sinergija TV, Radija i Portala; digitalizacija proizvodnje i emitovanja programa; ostvarivanje finansijske stabilnosti i finansijske nezavisnosti, transparentnost; modernizacija i prilagođavanje organizacione strukture modernim izazovima. Strategija se bavi načinima za ostvarivanje misije javnog servisa, ekonomikom javnog servisa, programskom strategijom, zakonodavstvom i funkcionalnom strategijom koja se odnosi na tehničko-tehnološko područje i kadrove.

RTCG je u julu 2013. usvojila Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kojim je sistematizovano 650 radnih mjesta. U skladu s tim će se unapređivati kadrovski i tehnički kapacitet RTCG-a prilagođen misiji javnog servisa.

Predstavnici Crne Gore učestvuju od oktobra 2012, u svojstvu posmatrača, u radu Kontaktnog komiteta Evropske komisije za Direktivu o audiovizuelnim medijskim uslugama.

III USKLADIVANJE ZAKONODAVNOG I INSTITUCIONALNOG OKVIRA S PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE

Crnogorsko zakonodavstvo je u velikoj mjeri usklađeno s pravnom tekovinom EU u oblasti **elektronskih komunikacija**, usaglašavanjem temeljnog Zakona o elektronskim komunikacijama s Telekom paketom EU iz 2009.

Crnogorsko zakonodavstvo je velikim dijelom usaglašeno s pravnom tekovinom EU u oblasti **usluga informatičkog društva**.

U oblasti **audio-vizuelne politike**, zakonski propisi su u velikoj mjeri u skladu s Direktivom o audio – vizuelnim medijskim uslugama (AVMS) (2010/13/EU). U cilju potpunog usaglašavanja s evropskim medijskim standardima, odnosno mjerodavnim preporukama i deklaracijama OEBS-a, Savjeta Evrope i Evropske komisije, kao i s Direktivom o audiovizuelnim medijskim uslugama, Crna Gora će usvojiti određene izmjene i dopune Zakona o elektronskim medijima.

Crna Gora ima institucionalni okvir i administrativni kapacitet za sprovođenje pravne tekovine EU u oblasti elektronskih komunikacija, usluga informatičkog društva i audiovizuelne politike. Crna Gora će nastaviti da unapređuje administrativne kapacitete u ovim oblastima.

III.a. Elektronske komunikacije

Zakondavni okvir

Zakonom o elektronskim komunikacijama propisano je donošenje podzakonskih akata u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu navedenog akta, tj. do avgusta 2014, kojima se tretira transparentnost postupaka pred Agencijom, vođenje registara, zaštita korisnika, kvalitet usluga, planiranje mreža, pristup i interkonekcija, pitanje korišćenja usluga univerzalnog servisa i sl. Podzakonske akte donose MIDT, resorne institucije i regulatori (EKIP).

Projekat digitalizacije u Crnoj Gori započet je u saradnji s EU kroz sufinansiranje projekta iz programa IPA 2009. Usljed kašnjenja isporučioća opreme s ispunjenjem obaveza iz Ugovora, pomjeren je datum prelaska na digitalno emitovanje za 17. VI 2015, koji je Zakonom označen kao krajnji rok za digitalizaciju. Planirano je da u novembru 2013. bude raspisan tender za nabavku opreme za drugu fazu projekta digitalizacije, koju finansira Vlada. Crna Gora će u decembru 2013. pripremiti akcioni plan u cilju kvalitetne i planske realizacije ovog projekta. Akcioni plan će omogućiti da svi učesnici u ovom procesu koordiniraju aktivnosti kako bi se obezbijedio blagovremen i efikasan prelazak s analognog na digitalno emitovanje, najkasnije do roka definisanog Zakonom o digitalnoj radio-difuziji.

Administrativna sposobnost

MIDT je u kontinuitetu posvećen jačanju administrativnih kapaciteta u elektronskim komunikacijama kroz stručno usavršavanje zaposlenih. Crna Gora će u narednom periodu nastaviti s kandidovanjem za projekte Twining-a ili TAIEX-a u cilju jačanja administrativnih kapaciteta.

Pored brojnih obuka i radionica, predstavnici EKIP će učestvovati na godišnjoj obuci, koja će biti održana u periodu od oktobra 2013. do aprila 2014, pod nazivom „Tehnološki, ekonomski i pravni principi elektronskih komunikacija" u organizaciji Firentinske škole regulacije - Komunikacije i medija (FSR).

U cilju jačanja administrativnih kapaciteta, do kraja 2013. će biti organizovana obuka za DVBT2 softverski alat za zaposlene u Radio-difuznom centru.

III.b. Usluge informatičkog društva

Zakonodavni okvir

Pripremljen je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskoj trgovini, saglasno ranijim sugestijama od strane Evropske komisije, u cilju potpunog usaglašavanja s pravnom tekovinom EU. Izmjene Zakona su rađene u cilju potpunijeg transponovanja članova: 4 - princip neuslovljavanja prethodnog ovlašćenja; 7 - netražene komercijalne poruke; i 18-20 - sudski postupak, saradnja i sankcije Direktive 2000/31 Evropskog parlamenta i Savjeta o pojedinim pravnim aspektima usluga informatičkog društva, posebno elektronske trgovine, na unutrašnjem tržištu. Vlada je utvrdila Predlog zakona 27. VI 2013, koji je u skupštinskoj proceduri.

Započeta je izrada Zakona o elektronskoj upravi kojim bi se bliže uredili organizacija razvoja informatičkog društva, elektronski registri, razmjena elektronskih podataka i sl. Planirano je da Zakon bude donijet do kraja 2013.

Crna Gora je Strategijom razvoja informacionog društva, 2012-2016, predvidjela izradu sistema za elektronsku razmjenu podataka kao osnove za tehničku interoperabilnost. Sistem će biti uspostavljen do kraja 2015.

U toku je izrada akcionog plana za elektronsku upravu koji tretira interoperabilnost s fokusom na prekograničnu saradnju kao jednu od važnih aktivnosti. Akcioni plan će biti usvojen do kraja 2013.

U cilju definisanja načina ponovnog korišćenja informacija javnog sektora, formirana je radna grupa 28. II 2013, čiji je zadatak izrada zakonskog rješenja o ponovnoj upotrebi informacija javnog sektora u cilju zakonskog usaglašavanja. Ovim zakonskim rješenjem, koje će biti usvojeno do kraja 2014, će se bliže urediti oblast ponovne upotrebe informacija javnog sektora, i u potpunosti transponovati Direktiva 2003/98 Evropskog parlamenta i Savjeta o ponovnoj upotrebi informacija javnog sektora.

Vlada Crne Gore je 12. IX 2013. donijela Strategiju sajber bezbjednosti za period 2013-2017. Glavni cilj Strategije je definisanje institucionalne i organizacione strukture na polju informacione bezbjednosti u državi i razvijanje lokalnih CIRT timova u državnim organima i organima uprave. Planirano je i formiranje Savjeta za informacionu bezbjednost do kraja 2013.

U toku je izrada podzakonskog akta, saglasno Zakonu o zbirkama podataka u oblasti zdravstva, kojim se propisuju uslovi i način pristupa podacima zdravstvenog informacionog sistema i elektronske razmjene podataka među davaocima zdravstvene zaštite i upravljača zbirkama podataka. U pripremi je i izrada pravilnika o sistemskim registrima koji se odnose na registre resursa u zdravstvenom sistemu: registar kadrova u zdravstvu i registar zdravstvenih ustanova, kao i priprema

informatičke podrške za njihovo vođenje. Ovi pravilnici će biti usvojeni do kraja 2013.

Crna Gora će nastaviti aktivnosti na potpunoj primjeni navedenog zakona, kao i aktivnosti u oblasti elektronskog zdravstva u smislu daljeg razvoja i unapređenja integralnog zdravstvenog informacionog sistema, uz dominantno jačanje zdravstveno-statističkog informacionog sistema Instituta za javno zdravlje kao upravljača zbirka podataka u oblasti zdravstva.

Administrativna sposobnost

MIDT će dalje raditi na jačanju administrativnog kapaciteta i osposobljavanju kadrova kroz stručne obuke iz oblasti usluga informatičkog društva. Crna Gora će nastaviti s kandidovanjem za projekte Twining-a ili TAIEX-a u cilju jačanja administrativnih kapaciteta.

Kroz projekat ECDL, pored dalje obuke državnih službenika i nastavnog osoblja, planirane su promotivne aktivnosti u cilju podizanja svijesti o značaju ECDL standarda.

Ključne aktivnosti na unapređenju administrativnih kapaciteta u borbi protiv sajber prijetnji, pored usavršavanja CIRT tima MIDT-a, planirane za period do kraja 2017. su: jačanje specijalizovanih jedinica za borbu protiv računarskog kriminala u Upravi policije, Vojsci Crne Gore i Agenciji za nacionalnu bezbjednost; kao i jačanje kapaciteta Tužilaštva u oblasti računarskog kriminala i elektronskog dokaznog materijala.

III.c. Audiovizuelna politika

Zakondavni okvir

Crna Gora će najkasnije do 2016. donijeti Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim medijima u cilju oslobađanja obaveze Agencije za elektronske medije da podnosi operativne i finansijske planove i izvještaje Skupštini na odobrenje.

Do kraja 2013. Agencija za elektronske medije će usvojiti neophodna podzakonska akta kako bi se zaokružio regulatorni okvir za efikasnu primjenu i praćenje poštovanja uslova propisanih Direktivom o audiovizuelnim medijskim uslugama (kvote za evropske radove i radove nezavisnih produkcija).

Administrativna sposobnost

Razvoj i jačanje administrativnih kapaciteta Agencije za elektronske medije za monitoring programa razvijace se u skladu s razvojem potreba za blagovremenim i

kvalitetnim monitoringom, analizom i izvještavanjem o primjeni programskih standarda. Poseban akcent biće stavljen na praćenje realizacije obaveza koje se odnose na učešće evropskih audiovizuelnih djela i djela nezavisnih producenata u nacionalnim TV programima, kao i u ponudi AVM usluga na zahtjev.

U toku 2014. će se nastaviti s unapređivanjem tehničkih mogućnosti za vršenje monitoringa i analize emitovanog programa. U vezi s tim planira se mobilizacija pomoći kroz projekte u okviru TAIEX-a, kao i kroz saradnju s OEBS-om i Savjetom Evrope, kroz korišćenje iskustava i dobre prakse susjednih zemalja i zemalja članica EU, prvenstveno u oblasti zaštite maloljetnika, obezbjeđivanja pluralizma medija, standarda vezanih za oglašavanje i sl.

U septembru 2013. započeta je izrada Plana restrukturiranja RTCG-a kojim će biti definisani ključni prioriteti čiji je cilj obezbjeđivanje održivosti i stabilnosti funkcionisanja javnog servisa. Rok za završetak aktivnosti je april 2014.

RTCG je pripremila Nacrt plana digitalizacije, u skladu s rokom definisanim Zakonom o digitalnoj radio difuziji. Nacrtom plana digitalizacije je predviđeno digitalizovanje radija, digitalizovanje televizije - Prvi program, Drugi program, Satelitski program i formiranje parlamentarne televizije HD standard i digitalizacija programskog arhiva. Nacrtom su planirane nabavka i integracija digitalnih sistema u radiju i televiziji u cilju boljeg kvaliteta zvuka i slike, većih programskih mogućnosti, veće ažurnosti, kvalitetnije prezentacije informacija i višeplatformskog prisustva. Rok za realizaciju je kraj 2014.

Crna Gora izražava interes da s Evropskom komisijom zaključi Memorandum o razumijevanju u vezi s učešćem u programu *Kreativna Evropa* 2014-2020.

Crna Gora je 5. II 2013. pokrenula inicijativu za pristup potpornom fondu Savjeta Evrope *Eurimages*.